

Natuurgebied in de kijker

“Arendonkse Watering en Goorbossen”

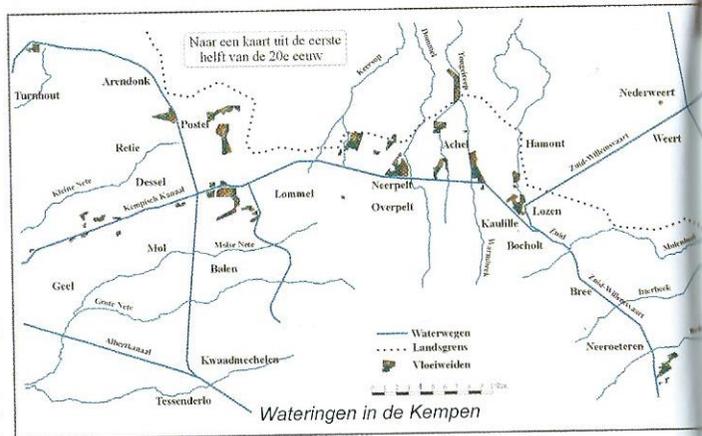
In de zomereditie 2015 van *Haaklewie* schetste Danny Van der Veken de algemene contouren van het nieuw samengesteld gezin “Tussen Wamp en Neten”. In de herfsteditie nam hij ons mee naar de “Rode Del en Hooyput”. In deze editie komen de *Arendonkse Watering* en de *Goorbossen* aan bod.

Bijzonder is het deelgebied Arendonkse Watering, waar tussen 1848 en 1852 vloeiwelzen zijn aangelegd. De watering is ontstaan na de aanleg van de Turnhoutse Vaart in 1845-1846. Het kanaal wordt gevoed met relatief kalkrijk Maaswater. Het voorzorg een aantal wateringen van mineraalrijk water om de heiden op de arme Kempense zandgrond om te vormen tot vruchtbare landbouwgebieden.

Een geheel van stuwen en kanaaltjes moest voor de bevoeiing zorgen. Specifiek aan de Arendonkse Watering is de driehoekige vorm. Deze valt verbazend goed samen met één bodemtype (lemig zand). Het overtollige water werd verzameld in de tip van de driehoek en afgevoerd naar het Kempisch Kanaal via de Colateur, over Reties en Dessels grondgebied. Er is zelfs een muur gebouwd om het water van de Colateur, eigendom van de Dienst voor de Scheepvaart, gescheiden te houden van dat van de Looiendse Nete.

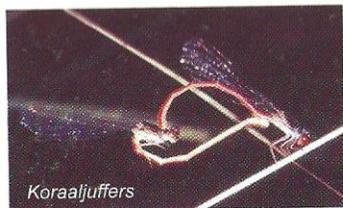
De Arendonkse Watering kent een vrij dramatische geschiedenis die vandaag nog steeds zijn gevolgen laat zien. Na een nogal ambitieuze start in 1848 – met als grootste misrekening de onderdimensionering van de oorspronkelijke Colateur, waardoor een groot deel van het gehucht Obroek in Retie onder water liep – komt de uitbatende maatschappij ‘De Kempische Wateringen’ al snel in moeilijkheden en er ontstaat dan ook onduidelijkheid over de exploitatie. Zelfs

de oprichting van een jeneverstokerij op het domein kan geen soelaas bieden: al in 1863 gaat de maatschappij over kop. Dat zorgt voor een snelle bebossing, vroeger dan in andere wateringen. Van de vloeiwelzen schiet momenteel nauwelijks nog iets over omdat er al meer dan honderd jaar bos staat

of weekendvijvers zijn aangelegd.

Doordat de E34 in 1972 dwars door de Arendonkse Watering werd getrokken, zijn de bevoeiingsbedden niet meer te herstellen, maar de percelen ondervinden nog steeds de invloed van het kanaalwater. Dat merk je aan het voorkomen van planten zoals Moesdistel en Kalmoes, die eigenlijk op een kalkbodem thuishoren. Ook talrijke libellensoorten profiteren van de bijzondere hydrologische situatie. De afwisseling van (broek) bossen en vijvers zal dan ook behouden blijven.

Koraaljuffers

De grote plas van de Arendonkse Watering, gegraven als zandwinput voor de aanleg van de E34,

Retie - Goorvijver

lijkt op het eerste zicht weinig natuurwaarde te hebben. Toch komt hier een grote populatie van Drijvende waterweegbree voor, een habitatrichtlijnsoort.

De Arendonkse Watering behoort gedeeltelijk tot habitatrichtlijngebied 26 ‘Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide’.

Ook in de Goorbossen is voor dezelfde doeleinden een zandwinput van 12 ha gegraven. Deze zou als nabestemming recreatie krijgen en daarom werd op de noordelijke oever een strandzone aangelegd. Het ‘Retiese Zilvermeer’ is er echter nooit gekomen: doordat de aannemer de vijver tegen de afspraken in te diep had uitgegraven, was hij te gevaarlijk om in te zwemmen. Door de plotse overgang tussen het diepe en ondiepe gedeelte, traden er bij warm weer sterke stromingen op, die zwemmers konden meesleuren naar de diepte. Daardoor haakten projectontwikkelaars af. De vijver werd vergeten en Moeder Natuur kon er haar gangen gaan. Op de droogvallende oever toverde zij een schitte-

rende oeverkruidvegetatie tevoorschijn met alles erop en eraan: Oeverkruid (uiteraard), Veelstengelige waterbies en veenmossen, maar ook Gesteeld glaskroos, Kruidende moerasweegbree, Drijvende waterweegbree, Moerashertshooi, Pilveren en Naaldwaterbies. Eigenlijk horen die planten thuis op een venoever, maar daar trekken ze zich duidelijk niets van aan.

Op het strand kon Moeder Natuur haar pret ook al niet op: ze draperde er een mooie overgang van vochtige naar droge heide, tot meerdere eer en glorie van soorten als Kleine en Ronde zonnedauw, Moeraswolfsklauw, Witte en Bruine snavelbies, Heideknotszwam, Levendbarende hagedis, Groentje en tientallen libellensoorten.

Doutele velden

’t Plasneetje op de oever van het Kleine Neetje en de Doutele Velden langs de Looiendse Nete zijn typische Kempense beemden: hooilanden op natte grond met soorten als Dotterbloem, Echte koekeksbloem, Kale jonker, Watermunt en Moerasandoorn. In ’t Plasneetje (dat van oudsher d’Erm Vellekes, de Arme Veldjes, heette) dook bovendien Grote rataelaar, een halfparasiet, op.

Danny Van der Veken